

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

សារលិខិត

របស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

- សូមក្រាបថ្វាយបង្គំ សម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ព្រះថេរានុថេរៈគ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្ការៈ
- បងប្អូនរួមជាតិជាទីស្នេហា !

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានផ្តល់សច្ចាប័នលើអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពី **សិទ្ធិកុមារ** នៅថ្ងៃទី ១៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ១៩៩២ និងបានផ្តល់សច្ចាប័នលើពិធីសារស្តីពីការលក់កុមារ ពេស្យាចារកុមារ និង រូបភាពអាសអាភាសកុមារ និងពិធីសារប៉ាលេម៉ូ ដើម្បីទប់ស្កាត់បង្ក្រាប និងដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ការជួញដូរ ដូរ មនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារដែលជាការបំពេញបន្ថែមលើអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិប្រឆាំង និងឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែនដែលមានការចាត់តាំង ។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានចាត់ទុកកុមារ គឺ **ជានិរន្តរ៍សុខដុមរិ** ជាអនាគតរបស់ប្រទេសជាតិ ។ ក្នុងស្មារតីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានខិតខំធ្វើឱ្យកុមារទទួលបាននូវសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ពុំមានការរំលោភបំពាន ការប្រើហិង្សាលើរូបកាយ ឬ ស្មារតី តាមវិធីផ្សេងៗដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងការអភិវឌ្ឍន៍របស់កុមារ ។ កុមារត្រូវតែរស់នៅប្រកបដោយសុភមង្គលជាមួយក្រុមគ្រួសារ និងសង្គម និងត្រូវតែទទួលបាននូវសេវាគាំទ្រ ដើម្បីចាកផុតពីពលកម្មច្នៃផ្លូវដែលធ្វើឱ្យកុមារពុំបានរៀនសូត្រ និងប៉ះពាល់ដល់សុខភាព ។ ជាងនេះទៅទៀត បញ្ហាកុមារ គឺជាបញ្ហាអាទិភាព ក្នុងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍វិស័យសង្គមកិច្ច ។ បញ្ហាកុមារត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ផែនការ និងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិជាច្រើន ។ ទន្ទឹមនេះដែរ ច្បាប់ និងបទដ្ឋានមួយចំនួនក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើលក់ដូរមនុស្ស ការធ្វើអាជីវកម្មផ្នែកពេស្យាកម្ម អំពើអាសអាភាសលើស្ត្រី និងកុមារ ។

ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីការពារកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសក្នុងការថែទាំ ស្តារសម្បទា និងសមាហរណកម្មកុមារទៅក្នុងសហគមន៍វិញឱ្យបានល្អ ។ ខ្ញុំសូមថ្លែងការកោតសរសើរចំពោះក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ និងអង្គការពាក់ព័ន្ធដែលបានរៀបចំសេចក្តីសម្រេចស្តីពីគោលការណ៍ការពារសិទ្ធិកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលចែងពិនិយមន័យកុមារ ការជួញដូរកុមារ អំពើគោលការណ៍រួម និងការណែនាំអនុវត្តជាក់លាក់សម្រាប់ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គការពាក់ព័ន្ធអនុវត្ត ដើម្បីជាឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារ ។

ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងក្នុងឋានៈជាប្រធានកិត្តិយសនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា ដើម្បីកុមារ ខ្ញុំសូមគាំទ្រទាំងស្រុងចំពោះសេចក្តីសម្រេចស្តីពីគោលការណ៍ការពារសិទ្ធិកុមាររងគ្រោះ ដោយសារការជួញដូរនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ។

ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់មាតាបិតា អាណាព្យាបាល សូមយកចិត្តទុកដាក់ពិនិត្យតាមដានឱ្យបានដិតដល់ រាល់សកម្មភាពរបស់បុត្រធីតាខ្លួន ហើយអប់រំណែនាំជាប្រចាំ ដើម្បីកុំឱ្យពួកគេធ្លាក់ក្នុងអំពើអបាយមុខផ្សេងៗ ដែលងាយដល់ជនទុច្ចរិតអូសទាញប្រើប្រាស់ក្នុងគោលដៅធ្វើអាជីវកម្មកេងប្រវ័ញ្ចផ្លូវភេទ ពលកម្មនិងបម្រើ ឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់គេ ។

ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់ក្រសួងស្ថាប័ន ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ អង្គការជាតិ អន្តរជាតិ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលពាក់ព័ន្ធ សង្គមស៊ីវិល ព្រមទាំងបងប្អូនរួមជាតិទាំងអស់ សូមផ្តល់ការគាំទ្រ ព្រមទាំងបន្តសហការជាមួយ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជា ដើម្បីកុមារក្នុងការផ្សព្វផ្សាយ និងអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះឱ្យទៅជាការជាក់ស្តែង ដើម្បីបុព្វហេតុកុមារកម្ពុជា ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី១៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧

លេខ : ១០៧ ក.ជ.ក.ក

**សេចក្តីសម្រេច
ស្តីពី**

**គោលការណ៍ការពារសិទ្ធិកុមារខ្មែរគ្រោះដោយសារការជួញដូរ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ

- បានឃើញរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រឹត្យលេខ នស / រកត / ០៧០៤ / ១២៤ ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៤ ស្តីពីការតែងតាំងរាជរដ្ឋាភិបាល នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- បានឃើញព្រះរាជក្រមលេខ ០២ / នស / ៩៤ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលប្រកាសឱ្យប្រើច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំ និងការប្រព្រឹត្តទៅនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- បានឃើញអនុក្រឹត្យលេខ ៥៦ អនក្រ.បក ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៩ ស្តីពីការបង្កើតក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ
- យោងតាមអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់បានចុះហត្ថលេខានៅថ្ងៃទី២២ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩២ និងត្រូវបានផ្តល់សច្ចាប័ន នៅថ្ងៃទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩២
- យោងតាមពិធីសារជ្រើសរើសដកស្រង់ពីអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ អំពីការជួញដូរកុមារ ការធ្វើពេស្យាកម្មកុមារ និងការផ្សព្វផ្សាយរូបភាពអាសអាភាសកុមារ ដែលរដ្ឋសភាបានផ្តល់សច្ចាប័ននៅថ្ងៃទី២ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២
- យោងតាមពិធីសារស្តីពីការទប់ស្កាត់ បង្ក្រាប និងដាក់ទណ្ឌកម្ម ការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ ដែលបំពេញបន្ថែមលើអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រឆាំងបទឧក្រិដ្ឋកម្មឆ្លងដែនដែល

មានអង្គការចាត់តាំង ដែលបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១០៦/០០៤ ចុះថ្ងៃ ទី១៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៦

- យោងតាមសេចក្តីណែនាំដែលបានស្នើឡើង សម្រាប់ការពារសិទ្ធិកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនៅ ក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ។

សម្រេច

ប្រការ ១ : ត្រូវបានដាក់ឱ្យអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចស្តីពី គោលការណ៍ការពារសិទ្ធិកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ នៃព្រះ រាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលមានខ្លឹមសារដូចបានចែងក្នុងប្រការបន្តបន្ទាប់ខាងក្រោមនេះ ។

ប្រការ ២ : និយមន័យ

១. កុមារ

កុមារ គឺជាជនដែលមានអាយុក្រោម ១៨ ឆ្នាំ ។

២. ការជួញដូរកុមារ

ក. ការជួញដូរកុមារ គឺជាការជ្រើសរើស ការដឹកជញ្ជូន ការផ្ទេរ ការផ្តល់កន្លែងលាក់ខ្លួន ឬការទទួល យកកុមារតាមមធ្យោបាយបោកបញ្ឆោត លួងលោម បង្ខិតបង្ខំ ការសុំមកចិញ្ចឹម ឬការរៀប អាពាហ៍ពិពាហ៍ជាដើម ក្នុងគោលបំណងដើម្បីធ្វើអាជីវកម្ម ដូចជា ការកេងប្រវ័ញ្ចលើពលកម្ម កុមារ ទាសករកុមារ ពេស្យាចារកុមារ ការផលិតនិងផ្សព្វផ្សាយរូបភាពអាសអាភាសកុមារ ការ លក់ដូរសរីរៈ និងការចូលរួមរបស់កុមារក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ។ល ។

ខ. ការយល់ព្រមរបស់កុមារ ឬការយល់ព្រមរបស់ជនដែលគ្រប់គ្រងកុមារចំពោះការជួញដូរ ឬការយល់ ព្រមណាមួយផ្សេងទៀតក្នុងសកម្មភាពនៃការជួញដូរនោះ ។ ការយល់ព្រមនេះមិនអាចលើកលែង ទោស ឬបន្ទុកបន្ថយទោសដល់ជនប្រព្រឹត្តិបទល្មើសចំពោះការទទួលខុសត្រូវរបស់ជននោះសម្រាប់ ការប្រព្រឹត្តិ ឬជំរុញឱ្យមានការប្រព្រឹត្តិការជួញដូរកុមារ ។

គ. ការគំរាមកំហែង ការប្រើកម្លាំង ការបង្ខិតបង្ខំដោយទម្រង់ផ្សេងៗ ការចាប់ពង្រត់ ការឆបោក ការ បំភ័ន្ត ការរំលោភបំពានដោយអំណាច ឬតួនាទីទៅលើជនដែលងាយរងគ្រោះ ឬការផ្តល់ ឬទទួល ជាលុយកាក់ ឬផលកម្រៃផ្សេងៗ ដើម្បីទទួលបានការយល់ព្រមពីជនដែលគ្រប់គ្រងលើកុមារ ។

៣. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ

កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ គឺជាកុមារដែលបានជ្រើសរើស ដឹកជញ្ជូន ផ្ទេរ ផ្តល់កន្លែង លាក់ខ្លួន ឬទទួលយកក្នុងគោលបំណងដើម្បីធ្វើអាជីវកម្មនៅក្នុង ឬក្រៅប្រទេស ។

៤. អ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គម

អ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គម គឺត្រូវរួមបញ្ចូលជនទាំងអស់ដែលចូលរួមនៅក្នុងការផ្តល់សេវា ដោយផ្ទាល់ដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ទោះបីជាមកពីស្ថាប័នរដ្ឋ ឬអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលក៏ដោយ ។

ប្រការ ៣ : គោលការណ៍រួម

១. សិទ្ធិរបស់កុមារ

- ក. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ មានសិទ្ធិទទួលបាននូវការគោរពយ៉ាងពេញលេញ សិទ្ធិរស់រាន មានជីវិត សិទ្ធិទទួលបានការអភិវឌ្ឍ សិទ្ធិទទួលបានការការពារ និងសិទ្ធិចូលរួម ដូចមានចែងក្នុង អនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ។
- ខ. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរមានតម្រូវការពិសេស ដូច្នោះមានសិទ្ធិទទួលបាននូវវិធានការ ការពារពិសេសផងដែរ ។

២. ឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារ

នៅគ្រប់សកម្មភាពទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ទោះបីជាត្រូវបាន អនុវត្តដោយស្ថាប័នសុខុមាលភាពសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ឬឯកជន នគរបាល តុលាការ អាជ្ញាធរ រដ្ឋបាល ឬអង្គការនីតិបញ្ញត្តិក៏ដោយ ក៏ឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារទាំងនោះ ត្រូវគិតគូរជាចម្បង ។

៣. សិទ្ធិចាកផុតពីការរើសអើង

- ក. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរទាំងអស់ ត្រូវទទួលបាននូវការការពារនិងសិទ្ធិដូចគ្នា នៅ ក្នុងប្រទេសដែលជាកន្លែងកំណើត កន្លែងឆ្លងកាត់ ឬកន្លែងគោលដៅ ដោយមិនគិតពីឋានៈ សញ្ជាតិ ពូជសាសន៍ ពណ៌សម្បុរ ភេទ ភាសា ជំនឿសាសនា ទស្សនៈនយោបាយ ឬទស្សនៈដទៃទៀត ជនជាតិ ដើម ឬសង្គម ទ្រព្យសម្បត្តិ ពិការភាព ស្ថានភាពកំណើត ឬស្ថានភាពអ្វីផ្សេងៗទៀតឡើយ ។
- ខ. នៅពេលអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះ ត្រូវអនុវត្តផងដែរចំពោះកុមារដែលចាប់កំណើត និងកើតពី មាតាដែលរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

៤. ការគោរពទស្សនៈរបស់កុមារ

ក. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរដែលមានសមត្ថភាពបញ្ចេញទស្សនៈ ត្រូវទទួលបានសិទ្ធិបញ្ចេញ ទស្សនៈដោយសេរីក្នុងគ្រប់បញ្ហាទាំងឡាយដែលប៉ះពាល់ដល់រូបគេ រួមទាំងបញ្ហាដែលទាក់ទង ទៅនឹងនីតិវិធីច្បាប់ ការថែទាំជំនួស ការការពារ ព្រមទាំងការកំណត់ និងការអនុវត្តដំណោះស្រាយ មួយដែលមានរយៈពេលសមស្រប ។

ខ. ទស្សនៈរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរត្រូវយកមកពិចារណា ហើយឆ្លឹងផ្ទៃទៅតាម អាយុ ភាពចាស់ទុំ សមត្ថភាព និងឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារ ។

៥. សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន

ក. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ គួរទទួលបានព័ត៌មានអំពីបញ្ហាទាំងអស់ដែលប៉ះពាល់ដល់ ពួកគេរួមទាំងកម្មសិទ្ធិសេរីផ្សេងៗ ការជួបជុំគ្រួសារ និង ឬដំណើរការនៃការធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍ ។

ខ. ព័ត៌មានដែលផ្តល់ឱ្យគួរជាភាសាដែលកុមារអាចយល់បាន ។ គួរផ្តល់អ្នកបកប្រែដែលសមស្រប ប្រសិនបើចាំបាច់ ។

៦. សិទ្ធិក្នុងការរក្សាភាពសម្ងាត់

ក. មិនត្រូវលាតត្រដាងព័ត៌មានអំពីកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ដែលអាចធ្វើឱ្យមានគ្រោះ ថ្នាក់ដល់កុមារ ឬសមាជិកគ្រួសាររបស់គេឡើយ លើកលែងតែតម្រូវដោយច្បាប់ ។

ខ. វិធានការចាំបាច់ទាំងអស់ត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីការពារការសម្ងាត់ផ្ទាល់ខ្លួន និងអត្តសញ្ញាណរបស់ កុមារ រងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។ ឈ្មោះអាសយដ្ឋាន ឬព័ត៌មានដទៃទៀត ដែលអាចឈាន ដល់ការកំណត់បាននូវអត្តសញ្ញាណរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ឬសមាជិកគ្រួសារ របស់គេ មិនគួរលាតត្រដាងដល់សាធារណៈជន ឬបណ្តាញផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានឡើយ ។

គ. ត្រូវមានការអនុញ្ញាតពីកុមារ មុននឹងលាតត្រដាងព័ត៌មានសម្ងាត់របស់កុមាររងគ្រោះដោយសារ ការជួញដូរ ទៅតាមមធ្យោបាយដែលសមស្របតាមអាយុរបស់កុមារ ។

៧. គោរពអត្តសញ្ញាណរបស់កុមារជនជាតិភាគតិច វប្បធម៌ ជំនឿ និងសាសនា

ក. នៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់ ត្រូវគោរពអត្តសញ្ញាណរបស់កុមារជនជាតិភាគតិច វប្បធម៌ ជំនឿ និងសាសនារបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

ខ. បើអាចធ្វើទៅបាន ត្រូវជួយដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ឱ្យមានលទ្ធភាពគោរព ទំនៀមទំលាប់ ជំនឿ សាសនា និងវប្បធម៌របស់ជនជាតិគេ ។

៨. ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង/ស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ

ក. ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវចាត់វិធានការជាវិជ្ជមាន ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹង ការជួញដូរកុមារ ការពារ និងជួយដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

ខ. ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវចាត់វិធានការផ្នែកច្បាប់ តុលាការ រដ្ឋបាល និង វិធានការដទៃទៀតដែលសមស្របដើម្បីការពារ និងជួយកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

គ. ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវទទួលខុសត្រូវចាត់វិធានការជាមុន ដើម្បីការពារ ជនដែលផ្តល់ការថែទាំ និងជំនួយដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ដើម្បីកុំឱ្យមានការសង សឹកពីអ្នកជួញដូរ ។ វិធានការទាំងនេះ គួរគ្របដណ្តប់ដល់អ្នកដែលធ្វើការនៅក្នុងអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល និងក្រុមជំនឿសាសនាផងដែរ ។

ប្រការ ៤ : ការណែនាំអនុវត្តជាក់ស្តែង

១. ការស្រាវជ្រាវ និងការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមារ

១.១ ការសន្និដ្ឋានលើអាយុ

ក. ក្រៅពីឯកសារ ឬសៀវភៅគ្រួសាររបស់ជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ សៀវភៅសិក្សាគារិក ភិនភាគរូបរាង ភាពចាស់ទុំផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ ការអះអាង ប័ណ្ណពិនិត្យសុខ ភាព ឬ ពិនិត្យធ្មេញ ពិនិត្យឆ្អឹង(ម្រាមដៃ) និងពិនិត្យឌីអិសអេ (Deoxyribonucleic Acid) អាចយកមកពិចារណាក្នុងការកំណត់អាយុកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

ឯកសារទទួលស្គាល់តាមផ្លូវច្បាប់ដែលបញ្ជាក់ពីកំណើត ឬអាយុរបស់កុមារ ដែលទទួលបានពីជន ដែលដឹងរឿងទាំងនេះ ក៏អាចយកមកពិចារណា និងឯកសារដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្រតិបត្តិផ្នែក វប្បធម៌ ឬជំនឿ ដែលបង្ហាញនូវអាយុ ក៏អាចយកមកពិចារណាផងដែរ ។

ខ. នៅពេលគ្មានភាពច្បាស់លាស់អំពីអាយុរបស់ជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ហើយមានកត្តា បង្ហាញឱ្យជឿថាជននោះជាកុមារ គប្បីសន្និដ្ឋានថាជននោះជាកុមារ ។

គ. ក្នុងអំឡុងពេលរង់ចាំដ៏សមស្របមួយ សម្រាប់ការផ្ទៀងផ្ទាត់អាយុរបស់ជនរងគ្រោះដោយសារ ការជួញដូរ ជននោះគួរតែត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាកុមារ ហើយគប្បីទទួលបានវិធានការការពារ ពិសេសទាំងឡាយ ដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនេះ ។

១.២ វិធានការកំណត់អត្តសញ្ញាណ

ក. បង្កើតនីតិវិធីសម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណរបស់កុមារ រួមមាន ការពង្រឹងនីតិវិធីនៃការចុះបញ្ជី កំណើត ការកត់ត្រា និងការចុះបញ្ជីកុមារដែលបាត់ខ្លួន ឬត្រូវបានធ្វើអាជីវកម្ម ព្រមទាំងការ បង្កើតបញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់នូវព័ត៌មានដែលអាចបង្ហាញថា កុមារម្នាក់ៗគឺជាជនរងគ្រោះដោយសារការ ជួញដូរ ។

ខ. ត្រូវបណ្តុះបណ្តាលអំពីនីតិវិធីនៃការកំណត់អត្តសញ្ញាណឱ្យបានឆាប់រហ័ស ដល់ជនដែលមានទំនាក់ ទំនងប្រយោល ឬដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ (ដូចជា បុគ្គលិក កំពង់ផែ ចំណតអាកាសយានដ្ឋាន មន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍ អ្នកត្រួតពិនិត្យព្រំដែន មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់

អ្នកផ្តល់សេវាសង្គម និងថែទាំសុខភាព ជាដើម) ។ ការបណ្តុះបណ្តាលនេះរួមបញ្ចូលទាំងការបណ្តុះបណ្តាល អំពីការប្រើប្រាស់បញ្ជីផ្ទៀងផ្ទាត់នូវព័ត៌មានដែលអាចបង្ហាញថា កុមារម្នាក់គឺជាជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ និងរបៀបដែលត្រូវចែកឱ្យដាច់រវាងការរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ និងអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ ។

គ. ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយដល់គ្រួសារ សហគមន៍ និងសាធារណជនអំពីបញ្ហាជួញដូរមនុស្ស និងបង្កើតឱ្យមាននីតិវិធីសម្រាប់រាយការណ៍ អំពីករណីសង្ស័យ ឬករណីជួញដូរមនុស្សឱ្យបានពិតប្រាកដ ។

ឃ. ត្រូវមានគោលការណ៍ឱ្យបានច្បាស់លាស់ ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរ ឬ ចែករំលែកព័ត៌មានរវាងស្ថាប័នរាជរដ្ឋាភិបាលរួមមាន អាជ្ញាធរអនុវត្តច្បាប់ ស្ថាប័នសុខុមាលភាពសង្គម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដើម្បីសម្រួលដល់ការកំណត់អត្តសញ្ញាណកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរឱ្យបានឆាប់រហ័ស ។

២. ទំនាក់ទំនងជំហរ

២.១ វិធានការជំហរ

ក. រាល់ការកំណត់កុមារណាមួយជាជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរជាផ្លូវការនោះ គឺជាភារកិច្ចរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ប៉ុន្តែនគរបាល ឬទីភ្នាក់ងារដែលរកឃើញជនរងគ្រោះមុនគេ គឺជាអ្នកមានភារកិច្ចកំណត់ជាលើកដំបូងថា តើកុមារនោះជាជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរមែន ឬក៏មិនមែន។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នគរបាល ឬទីភ្នាក់ងារដែលរកឃើញជនរងគ្រោះមុនគេ ត្រូវតែទាក់ទងភ្លាមទៅទីភ្នាក់ងារផ្តល់សេវាសង្គមកិច្ច ឬទាក់ទងទៅក្រុមគ្រួសារ ឪពុកម្តាយ អ្នកអាណាព្យាបាលរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

ប្រសិនបើការកំណត់របស់នគរបាល ព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រម ផ្តុំពីភ្នាក់ងារដែលបានរកឃើញ និងកំណត់មុនគេ នគរបាល ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រម ត្រូវបញ្ជូនព័ត៌មានទៅទីភ្នាក់ងារនោះវិញដើម្បីស្វែងរកព័ត៌មានបន្ថែម ។ នៅក្នុងករណីជួញដូរកុមារឆ្លងដែន ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់នគរបាលអន្តោប្រវេសន៍នៃប្រទេសគោលដៅ តាមរយៈស្ថានទូត ឬស្ថានកុងស៊ុលប្រចាំប្រទេសគោលដៅ ឬឆ្លងកាត់ ដើម្បីផ្តល់ការអនុញ្ញាតស្នាក់នៅបណ្តោះអាសន្នដល់កុមាររងគ្រោះ ។

ខ. រាល់ការស៊ើបអង្កេតមិនត្រូវធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខរបស់កុមាររងគ្រោះ ដូចជា ការមិនឱ្យជនសង្ស័យដឹងពីការស៊ើបអង្កេត ការរក្សាការសម្ងាត់របស់កុមាររងគ្រោះ ជាងនេះទៅទៀតគឺការហាមឃាត់ ៖

- ការថតរូបភាព ការថតសម្លេង ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលធ្វើឱ្យសាធារណជនដឹងអំពីអត្តសញ្ញាណ ឯកសាររបស់កុមាររងគ្រោះ ។

- ផ្សព្វផ្សាយទិន្នន័យ និងសារវិភាគជាតិ ឬប្រវត្តិរបស់កុមាររងគ្រោះ ។

គ. ជាគោលការណ៍ មន្ត្រីស៊ើបអង្កេត (នគរបាល ព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត) ត្រូវទទួលស្គាល់ លិខិតកំណើត ប័ណ្ណគ្រួសារ ឬសៀវភៅគ្រួសារដែលជាប្រភពទិន្នន័យ ជីវប្រវត្តិរបស់កុមាររងគ្រោះ ធ្វើជាភស្តុតាង ។ នៅក្នុងករណីមិនមានលិខិតខាងលើនេះទេ នគរបាល ព្រះរាជអាជ្ញា ឬចៅក្រម ស៊ើបអង្កេត ត្រូវតែទទួលស្គាល់លិខិតបញ្ជាក់ពីអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ដែលកុមាររងគ្រោះរស់នៅចុង ក្រោយ ដែលធានាថាពិតជាត្រឹមត្រូវ ។

ឃ. អ្នកស៊ើបអង្កេតត្រូវជួយដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ក្នុងការរកមកវិញនូវទ្រព្យ សម្បត្តិផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ ។ ជាងនេះទៅទៀត កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរត្រូវទទួលបាន សំណងរដ្ឋប្បវេណីពីជនល្មើសតាមផ្លូវតុលាការ ។

ង. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ឬសង្ស័យថាត្រូវបានគេជួញដូរ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ (ឃើញជាក់ស្តែង ឬតាមការសង្ស័យ) ត្រូវតែយកចេញពីកន្លែងរកឃើញ និងនាំយកទៅកាន់ ទីកន្លែងដែលមានបរិយាកាសល្អ និងមានសុវត្ថិភាព រួមទាំងការបញ្ជូនទៅស្ថាប័ន ឬអង្គការដែល ផ្តល់សេវាសង្គម ដែលជាអ្នកធ្វើកិច្ចការនេះ ។ កុមារជាជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ មិនត្រូវ រក្សានៅក្នុងប៉ុស្តិ៍នគរបាលលើសពី៤៨ម៉ោងឡើយ និងហាមដាច់ខាតយកកុមារដាក់ក្នុងមន្ទីរឃុំ ឃាំង ។

ច. ក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ មិនត្រូវដាក់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនៅក្នុងបន្ទប់តែមួយ ជាមួយនឹងកុមាររងគ្រោះដោយសារមូលហេតុផ្សេងៗ និងហាមមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយ ជនដែលសង្ស័យថា ជាអ្នកជួញដូរកុមារ ។

ឆ. ដើម្បីសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ នគរបាលត្រូវធ្វើការប៉ាន់ ប្រមាណអំពីភាពគ្រោះថ្នាក់ដែលអាចកើតឡើង ហើយចាំបាច់ត្រូវរក្សាការសម្ងាត់ពីទីកន្លែង និង អ្នកផ្តល់សេវានានាដល់កុមាររងគ្រោះ ។

២.២ ការសម្ភាសន៍ព័ត៌មានសម្ងាត់ជាមួយនឹងកុមារ

ក. ការសម្ភាសន៍កុមារដើម្បីប្រមូលព័ត៌មាន ភស្តុតាង គប្បីត្រូវមានការណែនាំគ្រប់ទីភ្នាក់ងារទាំង អស់ដែលពាក់ព័ន្ធ ត្រូវមានបទដ្ឋានឯកភាពគ្នាមួយសម្រាប់យន្តការសម្ភាសន៍នោះ ដូចជា : ទីកន្លែង ការបង្កើតភាពស្និតស្នាល សួរសំណួរស្រួលៗនិងងាយយល់ ការប្រើពាក្យសំដីទន់ភ្លន់ ហើយត្រូវ ជៀសវាងការប្រើសម្ភារៈ ឧបករណ៍ដែលធ្វើឱ្យកុមារខ្លាច ជាពិសេសកុំឱ្យឃើញមុខជនល្មើស ។

ខ. កុមារត្រូវទទួលបាននូវការគោរពសិទ្ធិសម្ងាត់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ មុននឹងសម្ភាសន៍ត្រូវមានការយល់ ព្រមពីកុមារដោយផ្ទាល់ ឬពីឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាល ឬអ្នកផ្តល់សេវានានាដែលពាក់ព័ន្ធ ។

- គ. ត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ មានពេលសម្រាកដើម្បីសម្រួលអារម្មណ៍ និងការហត់នឿយមុនពេលធ្វើការសម្ភាសន៍ ។
- ឃ. គ្រប់ដំណាក់កាលសម្ភាសន៍កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ អ្នកស៊ើបអង្កេតគប្បីមានភេទដូចគ្នា និងត្រូវមានអ្នកបកប្រែភាសាច្បាស់លាស់ ។ ទាំងអ្នកធ្វើសម្ភាសន៍ និងអ្នកបកប្រែភាសាត្រូវតែស្លៀកសម្លៀកបំពាក់ស៊ីវិល ហើយត្រូវបណ្តុះបណ្តាលអំពីរបៀបធ្វើសម្ភាសន៍ជាសម្ងាត់ និងចំណេះដឹងអំពីបញ្ហាជួញដូរកុមារដល់អ្នកសម្ភាសន៍ ។
- ង. មុនពេលសម្ភាសន៍ជាមួយនឹងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ អ្នកស៊ើបអង្កេតឬមន្ត្រី គួរស៊ើបសួរថាតើមានអ្នកណា ឬទីភ្នាក់ងារណាបានធ្វើសម្ភាសន៍មុនរួចហើយឬនៅ ហើយប្រសិនបើមាន អ្នកស៊ើបអង្កេតឬមន្ត្រី គួរតែស្វែងរកលទ្ធផលពីការសម្ភាសន៍លើកមុននោះ ។
- ច. ការសម្ភាសន៍គួរធ្វើជាភាសាដែលកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរចេះ ។ បើមិនអាចធ្វើដូច្នោះបាន គួរតែរកអ្នកបកប្រែដែលមានសមត្ថភាព ។
- ឆ. គួរសម្ភាសន៍កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ដោយមានវត្តមានរបស់តំណាងអ្នកផ្តល់សេវាផ្នែកសុខុមាលភាពសង្គម ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាល ឬជនពេញវ័យដែលមានការទុកចិត្តពីកុមារ ។
- ជ. ការធ្វើសម្ភាសន៍កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ គួរស្ថិតក្នុងបរិយាកាសមួយដែលស្ថិតស្ថាលមានលក្ខណៈល្អ និងគួរគោរពជានិច្ចនូវការសម្ងាត់នៃនីតិវិធី ព្រមទាំងរក្សាការសម្ងាត់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ ។
- ឈ. មុននឹងប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ថត រួមមាន កាមេរ៉ាវីឌីអូ ឬប្រដាប់ថតសម្លេង ត្រូវតែទទួលបានការយល់ព្រមពីកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ និងឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលរបស់គេ អ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គម ឬជនពេញវ័យដែលមានការទុកចិត្តពីកុមារ ។

២.៣ ការការពារផ្នែកច្បាប់សម្រាប់កុមារ

- ក. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ គឺជាជនរងគ្រោះនៃការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ។ កុមារទាំងនេះមិនត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាអ្នកប្រព្រឹត្តិបទល្មើស ឬទទួលរងទណ្ឌកម្ម ឬទទួលរងការគំរាមកំហែងដោយការដាក់ទណ្ឌកម្មឧក្រិដ្ឋសម្រាប់ការប្រព្រឹត្តិបទល្មើស ដែលទាក់ទងនឹងស្ថានភាពរបស់ពួកគេជាកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរឡើយ ។
- ខ. ក្នុងការសហការជាមួយនឹងអាជ្ញាធរអនុវត្តច្បាប់ ការទទួលបានសេវាសុខុមាលភាព និងសេវាគាំទ្រជាមូលដ្ឋាន មិនគួរពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើបំណងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរឡើយ ទោះបី

ជនរងគ្រោះមិនមានឆន្ទៈក្នុងការដាក់ពាក្យបណ្តឹង ឬសហការជាមួយអង្គការ ដើម្បីចាត់ការរឿងនេះក៏ដោយ ។

គ. នៅក្នុងករណីដែលជនណាមួយត្រូវបានប្រកាន់ពីបទជួញដូរកុមារ រួមទាំងឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលផងដែរ តុលាការអាចដកសិទ្ធិមេបា ឬអាណាព្យាបាលបានទៅតាមនីតិវិធីច្បាប់ ។

ឃ. បើកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរគ្មានទីពឹង ឬជាកុមារកំព្រា ទីភ្នាក់ងារគាំទ្រកុមារត្រូវតែរកជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃ(មេធាវី) ដើម្បីការពារកុមារនោះគ្រប់ដំណាក់កាលនៃដំណើរការនីតិវិធីរឿងក្តីរបស់គេរហូតដល់ចប់ ។

៣. ប្រព័ន្ធបញ្ជូន កិច្ចសម្របសម្រួល កិច្ចសហការ និងសហប្រតិបត្តិការ

៣.១ យន្តការថ្នាក់តំបន់

ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនិងពង្រឹង ពង្រីកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ កិច្ចសម្របសម្រួល និងសេវាបញ្ជូនក្នុងតំបន់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាជួញដូរកុមារ ។

៣.២ យន្តការថ្នាក់ជាតិ

ក. ពង្រឹងយន្តការថ្នាក់ជាតិដែលមានស្រាប់ ដើម្បីបញ្ជូន សម្របសម្រួល និងធ្វើសហប្រតិបត្តិការជាមួយអង្គការដៃគូជាតិ-អន្តរជាតិ និងអង្គការនានាដែលធ្វើការទាក់ទងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ។

ខ. បង្កើតមូលដ្ឋានទិន្នន័យជាតិ ដោយផ្តោតលើព័ត៌មានទាំងឡាយស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការជួញដូរកុមារ ព្រមទាំងទិន្នន័យដែលទាក់ទងនឹងឧប្បត្តិហេតុនៃការជួញដូរកុមារ ដែលកើតឡើងនៅក្នុងប្រទេស ឬដែលប៉ះពាល់ដល់ប្រជាជន ។ ការបង្កើតមូលដ្ឋានទិន្នន័យជាតិបែបនេះគួរពិចារណាផងដែរ ពីសិទ្ធិរក្សាការសម្ងាត់ផ្ទាល់ខ្លួន និងការលាក់ការសម្ងាត់របស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

គ. បន្តបណ្តុះបណ្តាល និងពង្រឹងមន្ត្រីដែលធ្វើការពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ជូន ដើម្បីធានាឱ្យមានការដោះស្រាយឆាប់រហ័ស មានប្រសិទ្ធភាព និងសមស្របចំពោះករណីកុមារ ។

ឃ. រៀបចំឱ្យមានដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាក្នុងប្រទេសនិងក្នុងតំបន់ ដើម្បីរៀនសូត្រនិងផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ទៅវិញទៅមក ដើម្បីធ្វើឱ្យការបញ្ជូន ការសម្របសម្រួល និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

៤. ការថែទាំបណ្តោះអាសន្ន និងការការពារ

៤.១ កន្លែងសុវត្ថិភាពសម្រាប់កុមារ

ក. ផ្តល់ជម្រកមណ្ឌលដែលមានសុវត្ថិភាព សន្តិសុខ និងមានលក្ខណៈល្អតាមតម្រូវការជាក់ស្តែង

ដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

- ខ. ជម្រក មណ្ឌលសម្រាប់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ត្រូវមានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ដែលមានជំនាញ និងមានសមត្ថភាព ។ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាយេនឌ័រ ដើម្បីឱ្យសមស្របទៅតាមតម្រូវការរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។
- គ. ត្រូវមានយន្តការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃទីជម្រក និងសេវាទាំងឡាយ ។

៤.២ សេវាគាំទ្រ

- ក. ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវបម្រុងទុកនូវថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីធានាសន្តិសុខដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរកុំឱ្យមានការគំរាមកំហែង និងការសងសឹកពីអ្នកជួញដូរ ធានាឱ្យមានអាហារ និងកន្លែងស្នាក់នៅ ការទទួលបានសេវាថែទាំសុខភាព និងការគាំទ្រផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ ។
- ខ. គោលបំណងចម្បងនៃការថែទាំបណ្តោះអាសន្ន គឺស្តារនីតិសម្បទាឡើងវិញ ផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់ សេវាចិត្តសាស្ត្រ ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងសេវាគាំទ្រដទៃទៀត ដែលអាចស្របតាមតម្រូវការរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ និងគ្រួសាររបស់ពួកគេ ។

៤.៣ ការធ្វើឱ្យស្របច្បាប់នូវការស្នាក់នៅ

- ក. ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវតាក់តែងច្បាប់ គោលនយោបាយ និងនីតិវិធីដើម្បីធានាថាកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ដែលមិនមានសញ្ញាតិកម្ពុជា មិនត្រូវបានចាត់ទុកជាជនអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ឡើយ ។
- ខ. ចំពោះកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរដែលគ្មានឯកសារស្របច្បាប់ ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច គប្បីជួយកុមារដើម្បីធានាឱ្យបានឆាប់រហ័សនូវស្ថានភាពស្របច្បាប់ ដូចជា ការផ្តល់ទិដ្ឋាការបណ្តោះអាសន្នជាដើម ។
- គ. ក្រសួង ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធត្រូវធានាថាកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ មិនត្រូវបង់ថ្លៃ និងចំណាយផ្សេងៗនៅក្នុងដំណើរការនៃការធ្វើឱ្យបានស្ថានភាពស្របច្បាប់ឡើយ ។

៥. ការគ្រប់គ្រងផ្នែកសង្គមកិច្ចសម្រាប់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ

៥.១. ការវាយតម្លៃលើបុគ្គល

- ក. កុមារម្នាក់ៗដែលរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ត្រូវទទួលបានសិទ្ធិវាយតម្លៃលើករណីរបស់ខ្លួនដោយបុគ្គលិកជំនាញសង្គមកិច្ច ដែលផ្តោតលើឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមារ ។ ផែនការគ្រប់

គ្រងកិច្ចអន្តរាគមន៍ករណីកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរត្រូវបង្កើតឡើងដើម្បីដោះស្រាយ ឱ្យបានសមស្រប ។

- ខ. ផែនការគ្រប់គ្រងករណីកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ត្រូវរក្សានូវវប្បធម៌ ជំនឿ និង សាសនារបស់កុមារ ។
- គ. ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច សហការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការអន្តរជាតិ ដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីចាត់វិធានការស្វែងរកគ្រួសាររបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនោះ ឱ្យបានជួបជុំគ្រួសារវិញ ។
- ឃ. ការអនុវត្តផែនការគ្រប់គ្រងកិច្ចអន្តរាគមន៍ករណី ត្រូវធ្វើឡើងដោយអ្នកដែលមានជំនាញសេវា សង្គមកិច្ច ។

៥.២ ការកំណត់ដំណោះស្រាយប្រកបដោយនិរន្តរភាព

- ក. ក្រសួង ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ច សហការជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការអន្តរជាតិ ដែលពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីទទួលខុសត្រូវក្នុងការកំណត់ដំណោះស្រាយឱ្យបានសមស្របបំផុត និងប្រកប ដោយនិរន្តរភាពសម្រាប់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។
- ខ. ក្នុងដំណើរការនៃការកំណត់ដំណោះស្រាយសម្រាប់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ត្រូវ យកចិត្តទុកដាក់គិតគូរដល់ សញ្ជាតិ សាវ័ត្រាគ្រួសារ បរិយាកាសគ្រួសារ ស្ថានភាពផ្សេងៗ ការ ប្រឈមមុខនឹងការសងសឹកពីអ្នកជួញដូរ និងសមត្ថភាពក្នុងកិច្ចការពារសន្តិសុខដល់កុមាររង គ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។
- គ. ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការនៃការកំណត់ និងអនុវត្តដំណោះស្រាយ ត្រូវចាត់តាំងអ្នកថែទាំកុមារ ដែលមានសមត្ថភាព និងមានជំនាញ ដើម្បីជាតំណាង និងជួយកុមាររងគ្រោះដោយសារការ ជួញដូរក្នុងរយៈពេលមួយដែលជាតម្រូវការចាំបាច់ សំដៅការពារផលប្រយោជន៍របស់កុមារ ។
- ឃ. នៅពេលបញ្ជូនកុមារដែលត្រូវបានជួញដូរត្រឡប់ទៅប្រទេសដើមវិញ មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ចត្រូវ គោរពទស្សនៈរបស់កុមារដោយផ្អែកទៅលើអាយុ ភាពចាស់ទុំ និងសមត្ថភាពរបស់កុមារថា តើគេចង់ទៅរស់នៅជួបជុំគ្រួសារ ឬក៏ទទួលយកការស្នាក់នៅក្នុងស្ថាប័នដែលផ្តល់កន្លែងស្នាក់ នៅ ។

៥.៣ ការអនុវត្តដំណោះស្រាយប្រកបដោយនិរន្តរភាព

- ក. ត្រូវជំរុញឱ្យមានការថែទាំកុមារនៅតាមគ្រួសារនិងសហគមន៍ ។ ការផ្តល់ការថែទាំកុមារនៅតាម ស្ថាប័នដែលផ្តល់កន្លែងស្នាក់នៅបណ្តោះអាសន្ន និងត្រូវធ្វើឡើងតែក្នុងករណីចាំបាច់ជៀសមិនរួច ប៉ុណ្ណោះ ។

- ខ. នៅពេលធ្វើសមាហរណកម្មកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរឱ្យត្រឡប់ទៅសហគមន៍វិញ ត្រូវរៀបចំការថែទាំឱ្យបានសមស្រប។ ឪពុកម្តាយ ឬអាណាព្យាបាល សាច់ញាតិរបស់កុមារ និងអ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គមដែលធ្វើការងារជាមួយកុមារ ត្រូវទទួលខុសត្រូវផ្តល់ការ ថែទាំសុខភាព ការគាំទ្រផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ សេវាសង្គម ការអប់រំ និងជំនួយដែលជាមធ្យោបាយ ចិញ្ចឹមជីវិតដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ និងគ្រួសាររបស់គេ ព្រមទាំងការពារកុមារ ដែលរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនោះបានជៀសផុតពីការជួញដូរជាថ្មី។
- គ. ក្នុងករណីកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរមិនមែនជាសញ្ញាតិកម្ពុជា អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវខិតខំផ្តល់ឯកសារធ្វើដំណើរ និងសម្របសម្រួលជាមួយប្រទេសដើម ដើម្បីឱ្យការវិលត្រឡប់ របស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនោះ បានទៅប្រទេសដើមវិញប្រកបដោយសុវត្ថិភាព។
- ឃ. នៅក្នុងដំណើរការធ្វើមាតុភូមិនិវត្តន៍របស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរទៅកាន់ប្រទេស ដើម បើសិនជា ក្រសួង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកពុំមានលទ្ធភាពរ៉ាប់រងលើការចំណាយ គប្បីត្រូវ ស្វែងរកជំនួយឧបត្ថម្ភពីប្រទេសដើមរបស់កុមារ ឬអង្គការអន្តរជាតិនានា ដូចជា អង្គការសហ ប្រជាជាតិ ឬអង្គការ អន្តរជាតិទេសន្តរប្រវេសន៍។

៥.៤ ការត្រួតពិនិត្យតាមដានលើការអនុវត្តនូវដំណោះស្រាយប្រកបដោយនិរន្តរភាព

- ក. ត្រូវបង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធ ឬយន្តការត្រួតពិនិត្យនិងតាមដានការអនុវត្តដំណោះស្រាយប្រកប ដោយនិរន្តរភាព និងតាមដានកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ដើម្បីជៀសវាងកុំឱ្យកុមារ ទាំងនោះត្រូវបានជួញដូរជាថ្មីវិញ។

៦. លទ្ធភាពទទួលបាននូវយុត្តិធម៌

៦.១ សន្តិសុខ និងកិច្ចការពារជនរងគ្រោះ/សាក្សី

- ក. កុមារដែលជាជនរងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ មិនត្រូវទទួលបានការបង្ខិតបង្ខំឱ្យធ្វើសាក្សី ក្នុង កំឡុងពេលដែលខ្លួនស្ថិតក្នុងស្ថានភាពពុំអាចផ្តល់ចម្លើយបានឡើយ។
- ខ. អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចគប្បីមានការវាយតម្លៃជាមុនទៅលើកុមារ មុននឹងឱ្យកុមារធ្វើការសម្រេច ចិត្តធ្វើជាសាក្សីចំពោះមុខច្បាប់។
- គ. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរដែលយល់ព្រមធ្វើជាសាក្សី ត្រូវទទួលបានកិច្ចការពារ ពិសេសដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពរបស់ខ្លួន ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន និងមនុស្សសំខាន់ដទៃទៀតដែល ពាក់ព័ន្ធ។
- ឃ. ព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត និងចៅក្រមជំនុំជំរះ ត្រូវតែគោរពសិទ្ធិរបស់កុមារក្នុងការ យកចម្លើយ។ នីតិវិធីទាំងនេះរួមមាន ការផ្តល់ចម្លើយតាមរយៈការសម្ភាសន៍តាមវីដេអូ ការផ្តល់

ភស្តុតាងតាមរយៈទូរទស្សន៍ និងមធ្យោបាយជាក់ស្តែងដទៃទៀត ដើម្បីជៀសវាងការ បង្ហាញមុខរបស់កុមារនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ និងការប្រឈមមុខជាមួយជនល្មើសនៅពេលកាត់ ទោសដែលនាំឱ្យកុមារមានការភ័យខ្លាច ។ រាល់ចម្លើយរបស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញ ដូរត្រូវរក្សាទុកជាការសម្ងាត់ ។

ង. នគរបាលយុត្តិធម៌ ព្រះរាជអាជ្ញា ចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ចៅក្រមជំនុំជំរះ និងទីភ្នាក់ងារគាំទ្រជន រងគ្រោះត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានដល់ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាលស្របច្បាប់របស់កុមាររងគ្រោះ ដោយសារការជួញដូរអំពីព័ត៌មាន និងទីភ្នាក់ងារគាំទ្រ ។

ច. នៅក្នុងករណីដែលមានការវាយតម្លៃពីគ្រូពេទ្យជំនាញផ្នែកចិត្តសាស្ត្រថា កុមាររងគ្រោះដោយ សារការជួញដូរមានការប៉ះទង្គិចខាងផ្នែកផ្លូវចិត្ត ឬលើភាពចងចាំរបស់គេ អាជ្ញាធរមានសមត្ថ កិច្ចត្រូវតែអនុញ្ញាតឱ្យមានវត្តមានទីប្រឹក្សាផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ ឬទីភ្នាក់ងារគាំទ្រកុមាររងគ្រោះនៅ ក្នុងដំណើរការសម្ភាសន៍យកព័ត៌មាន ភស្តុតាងពីកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។

ឆ. អំណាចតុលាការគ្របដណ្តប់លើរឿងក្តីទាំងអស់របស់កុមារផងដែរ ហើយការបើកសវនាការ គឺជា លក្ខណៈពិសេស ប្រសិនបើមានការស្នើសុំឱ្យមានការបើកសវនាការជាសម្ងាត់ពីភាគីជនរងគ្រោះ ។

ជ. នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃការស៊ើបអង្កេត និងការបើកសវនាការអំពីបទល្មើស សិទ្ធិរក្សាការ សម្ងាត់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់កុមាររងគ្រោះត្រូវតែការពារ ។ ការសម្ងាត់ខាងលើគប្បីបានធានាដោយ អាជ្ញាធរអនុវត្តច្បាប់ ព្រមទាំងអ្នកផ្តល់សេវានានា ។

ឈ. ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយត្រូវតែរក្សាការសម្ងាត់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់កុមារ និងការសម្ងាត់នៅគ្រប់នីតិវិធី ច្បាប់ ។

៦.២ នីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

ក. មុនពេលសម្រេចថា តើត្រូវសហការនៅក្នុងនីតិវិធីបែបនេះឬមិនសហការ កុមាររងគ្រោះ ដោយសារការជួញដូរត្រូវទទួលបានព័ត៌មានពេញលេញជាភាសាមួយដែលគេយល់បាន អំពីការ ប្រឈមមុខនឹងគ្រោះថ្នាក់ និងបញ្ហាសន្តិសុខដែលទាក់ទងនឹងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ។

ខ. នៅគ្រប់ដំណាក់កាលនៃបណ្តឹងព្រហ្មទណ្ឌ កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរគួរទទួលបាននូវ មេធាវីដែលមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ និងការការពារក្តីដោយឥតគិតថ្លៃ ។

គ. សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អាជ្ញាធរអនុវត្តច្បាប់ មេធាវី ព្រះរាជអាជ្ញា ឬមន្ត្រីចាត់តាំងណាម្នាក់ មិនត្រូវរារាំង ឬពន្យារពេលការវិលត្រឡប់ ឬការជួបជុំគ្រួសាររបស់គេវិញឡើយ ។

- ឃ. ដើម្បីឧត្តមប្រយោជន៍របស់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ការផ្តល់ភស្តុតាង ឬការអះអាងរបស់គេគួរតែត្រូវផ្តល់ និងយកឱ្យឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។
- ង. ព្រះរាជអាជ្ញា និងតុលាការនឹងរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកជួញដូរ ដើម្បីដាក់ចូលជាទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឬក៏លក់ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងនោះសម្រាប់សងបំណុល ឬជំងឺចិត្ត ឬការខូចខាតឱ្យដល់កុមាររងគ្រោះ នៅពេលមានបណ្តឹងទាមទារសំណងការខូចខាត ដែលកើតចេញពីបទល្មើសនៃការជួញដូរនោះ ។

៦.៣ នីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី

- ក. មានតែកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ឬឪពុកម្តាយ អ្នកអាណាព្យាបាលរបស់កុមារនោះទេ ដែលមានសិទ្ធិក្នុងការទាមទារសំណងសម្រាប់ការខូចខាត និងជំងឺចិត្តដោយការជួញដូរ ។
- ខ. ការធ្វើបណ្តឹងអាជ្ញា និងការជំរុញបណ្តឹងអាជ្ញានៃការជួញដូរ គឺជាមុខងាររបស់អយ្យការអមតុលាការខេត្ត-ក្រុង ទោះបីជាកុមាររងគ្រោះដោយការជួញដូរមិនបានប្តឹងក៏ដោយ ឱ្យតែមានបទល្មើសកើតឡើង ហើយត្រូវបានរាយការណ៍ដោយជនអណាមិក ឬក៏មន្ត្រីមានសមត្ថកិច្ច ។
- គ. កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ឪពុកម្តាយ ឬអ្នកអាណាព្យាបាល ឬអ្នកតំណាងកុមារអាចដាក់ពាក្យប្តឹងជាមួយការចោទប្រកាន់របស់ព្រះរាជអាជ្ញា ដើម្បីទាមទារការខូចខាត និងជំងឺចិត្ត ។ តុលាការត្រូវចាត់មេធាវីដើម្បីការពារដល់កុមារ ។

៧. ការថែទាំ និងការការពារដល់អ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គម

៧.១ សំណងជំងឺចិត្ត

អ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គមដែលទទួលបានការឈឺចាប់ ឬរបួសដោយសារការផ្តល់ជំនួយដល់កុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ជាពិសេសបណ្តាលមកពីការសងសឹកពីអ្នកជួញដូរ មានសិទ្ធិទាមទារសំណងលើការខូចខាត និងជំងឺចិត្តពីអ្នកជួញដូរនោះ ។

៧.២ ជំនួយផ្នែកច្បាប់

ក្នុងករណីដែលអ្នកជួញដូរដាក់ពាក្យប្តឹងអ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គម អំពីអំពើណាមួយដែលគេបានធ្វើក្នុងការបំពេញតួនាទីដើម្បីជួយកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរនោះ តុលាការត្រូវផ្តល់ឱ្យគេនូវការការពារផ្នែកច្បាប់ និងមេធាវីដោយឥតគិតថ្លៃ ។

៧.៣ ប្រព័ន្ធគាំទ្រ

គួរបង្កើតឱ្យមានប្រព័ន្ធគាំទ្រសម្រាប់អ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាលភាពសង្គម និងផ្តល់ទឹកនឹងសម្រាប់ថែករំលែកការរៀនសូត្រ និងបទពិសោធន៍ ។

៨. ការកសាងសមត្ថភាព

៨.១ សហគមន៍

សិក្ខាសាលា ប្រជុំ សកម្មភាព និងការបណ្តុះបណ្តាល ដើម្បីលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងដល់សហគមន៍ គួរធ្វើដល់កុមារ គ្រួសារ និងសហគមន៍ ដើម្បីឱ្យពួកគេមានលទ្ធភាពចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការ ការពារកុមារឱ្យជៀសផុតពីការជួញដូរ ។

៨.២ ក្រុមធ្វើការជាមួយនិងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ

- ក. ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គការពាក់ព័ន្ធ ត្រូវមានកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលដល់ជនដែលធ្វើការងារជាមួយ នឹងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរ ។ កម្មវិធីនេះគួរផ្អែកលើតម្រូវការរបស់ជនដែលចូលរួម ការបណ្តុះបណ្តាល ។ ត្រូវមានប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃពីប្រសិទ្ធភាពនៃកម្មវិធី ទាំងនេះ ។
- ខ. ជនដែលធ្វើការងារជាមួយនិងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរត្រូវទទួលបានការអប់រំ និង ការបណ្តុះបណ្តាល ដែលអាចបង្កើនការយល់ដឹងនិងចំណេះដឹង អំពីបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងការ ជួញដូរកុមារឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។ ការបណ្តុះបណ្តាលបែបនេះអាចដាក់បញ្ចូលប្រធានបទ ស្តីពី សិទ្ធិមនុស្ស សិទ្ធិកុមារ វប្បធម៌ ក្រមសីលធម៌ យេនឌ័រនិងការអភិវឌ្ឍសុខភាពបន្តពូជ ពលកម្ម កុមារ បញ្ហាអន្តោប្រវេសន៍ ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ជាតិ-អន្តរជាតិ ។
- គ. ជនដែលធ្វើការងារជាមួយកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរត្រូវទទួលបានការអប់រំ និងការ បណ្តុះបណ្តាលជំនាញ ដែលមានប្រយោជន៍ដើម្បីជួយសម្រួលការងាររបស់ពួកគេ ។ ការបណ្តុះ បណ្តាលនេះ គួរដាក់បញ្ចូលប្រធានបទស្តីពីការផ្តល់ប្រឹក្សាផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ និងផ្នែកច្បាប់ ការ គ្រប់គ្រង ករណីសង្គម ការចងក្រងឯកសារ ការប្រមូលទិន្នន័យ វិធីសាស្ត្រប្រាស្រ័យទាក់ទង វិធីសាស្ត្រសម្ភាសន៍កុមារមេត្រី សុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន និងការការពារចំពោះអ្នកផ្តល់សេវាសុខុមាល ភាពសង្គម បច្ចេកទេសស៊ើបអង្កេត វិធីដោះស្រាយវិវាទ និងការគ្រប់គ្រងភាពតានតឹងផ្នែក អារម្មណ៍ ។
- ឃ. ក្រសួង ស្ថាប័ន និងអង្គការពាក់ព័ន្ធត្រូវផ្សព្វផ្សាយពីការប្រើប្រាស់សេចក្តីសម្រេចនេះ ដល់ជន ដែលធ្វើការជាមួយនិងកុមាររងគ្រោះដោយសារការជួញដូរឱ្យបានទូលំទូលាយ ។
- ង. ក្រសួង ស្ថាប័នជំនាញគួរមានកញ្ចប់វិកាសម្រាប់រៀបចំសកម្មភាពកសាងសមត្ថភាព ដើម្បីឆ្លើយ តបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការនៃការបណ្តុះបណ្តាល ដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចនេះ ។

ប្រការ ៥ : បទប្បញ្ញត្តិដែលផ្ទុយពីប្រកាសនេះ ត្រូវចាត់ទុកជានិរាករណ៍ ។

ប្រការ ៦: ក្រសួង ស្ថាប័ន ដែលជាសមាជិក ក.ជ.ក.ក អង្គការជាតិ-អន្តរជាតិ អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធ
នឹងការងារកុមារទាំងអស់ មានភារកិច្ចអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចនេះឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចាប់ពីថ្ងៃចុះហត្ថលេខា
នេះតទៅ ។

បង្គន់ជូន :

- ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យឯកឧត្តមឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី **ឡឿ ធានី**
- ដូចប្រការ ៦
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

ជ. **ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ**
ប្រធាន

អ៊ិត សំហេង